

SZINÉSZETI

KÖZLÖNY

A vidéki színészet érdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő: Báthory Románcsik Mihály.

Szerkesztői iroda:
Kassa, Kovácsutca 15. sz.
Ez a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.
Kéziratok vissza nem
adatnak.
Csak bérmentes leveleket
fogadjunk el.
Semmit sem közlünk, ha
nem tudjuk, kitől jön.

Kiadóhivatal:
Kassa, Kovácsutca 15. sz.
Ez a lap az előfizetési díjak
küldendők.
Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre... 6 frt - kr.
Fél évre... 3 frt - kr.
Negyed évre... 1 frt 50 kr.
Két hóra... 1 frt - kr.
Egy hóra... - frt 50 k.
Előfizetések bármely
től elfogadjunk.
Nyitól-tér soroként 15 kr. A
nyitól-tér díjat előre fizetendő.

Felhívás

az összes magyar színészethez, a színigazgató urakhoz, és mindazokhoz, kik a szinipályától visszavonultak.

A Kislafud-Társaság 1881. június 22-én tartott ülésében, Zichy Antal indítványára folytan, kimondta, miszerint óhajta s elkergetettnek véli az időt, hogy a magyar színészet keletkezésének története, kezdettől, a legújabb korig megírassék. Egy későbbi ülésében pedig 200 darab aranyat tűzött ki a mű megírására.

Azóta két év telt el. De mitsem lehet hallani arról, hogy vállalkozott-e valaki a színészet története kidolgozására s ha igen, minő eredményt képes már eddig felmutatni, vagyis mennyire haladt nagy munkájában? Az anyaggyűjtésről sem hallunk semmit; s e tekintetben még mindig csupán id. Szinyei József kitűnő tudósunk buzgólkodik, hangyaszorgalommal gyűjtve össze az itt-ott felmerült adatokat. Pedig már nem messze van 1890. október 22-ike, midőn nemzeti színészetünk fennállásának 100 éves ünnepét üljük. Mily megbecsülhetlen kincs volna, egy közművelődésünk, mint az irodalomra nézve, ha ez időre, a magyar színészet általános története is elkészülhetne. Ámde, ha sohasem kezdünk, sohasem végzünk.

Írók, tudósok, szobrászok, festők, államférfiak, s a budapesti nemzeti színház néhány elsőrendű tagjának életrajzai, összegyűjtve részben már megjelentek, részben legújabbban, most vállalkozott rá egy könyvkiadó. De a vidéki magyar színészek életrajzai, ugy a jelenben előké, valamint a már elhunytaké, még nem jelentek meg soha, sehol. Pedig vidéken is voltak és vannak elismert, jeles tehetségek, — hisz a budapesti nemzeti színház jelenlegi tagjai is a vidékről kerültek a fővárosba. Élnek még a vidéken oly aggszínészek, a kik nem emelkedhetek Budapestig, de azért ők legelőbbit beszélhetnének a multiról és a vándorszínészek viszontagságos életéről.

Valóban fájdalommal kellett eddig tapasztalunk, hogy, ha a vidéki színészek régi gárdájának egyik-másik tagja, vagy az újabb nemzedék jelesebbjei közül valaki elhunyt, egyszerűen fölemelítették a lapok, hogy ekkor és ekkor meghalt, ennyi éves korában, ebben vagy abban a városban s több semmit. Tapasztaltuk ezt legközelebb a Szatmárt elhunyt A b d a y Sándor halála alkalmával is. A legnagyobb és legelterjedtebb magyar lap is, csak 20 sorban emlékezett meg róla s ezt is nagyon

felületesen tévé; a szatmári lapok plane csak 5 sort írtak arról a színészről, ki 62 évig szolgált híven Tháliát. Tehát anyai küzdelem és viszontagság után, csak néhány sorból álló nekrológot érdemelt szegény Abday? — Legújabbban Szakalné Eichner Anna, és Tar Csatáróris, csak pár sornyi megemlékezést olvastunk a lapokban és irhatunk mi is e lapok hasábjain, mert nincs a színészetnek és az irodalomnak oly Lexikonféle segédkönyve, mely ily alkalomkor, mintegy forrásul szolgálhatna, melyből életrajzi adatokat merithetnénk, az illető elhunyt színész vagy színésznő multjára és működésére vonatkozólag.

A régi jelesebb színészek közül is, kik ez idő szerint, a színészetől visszavonultak élnek, mint: Dózsa József Nagyváradon, Székely József Debreczenben, ki már 1815-ben színész volt, Philipovich István Aradon, Néb Maria Kolozsvárt, ki már 60 év előtt tagja volt a kolozsvári első allandó társulatnak stb. ezeknek a tapasztalatdús multjokból is, vajmi kevés van még föjegyezve s átadva a nyilvánosságuk. Ezen kívül több más veterán színész, kik még mindig a szinipályán működnek, ugyintén a vidéki színészet jelenlegi tagjai, kiknek sorában oly sok kiváló, vagy szep reményekre jogosító tehetség van, a kik vagy már elérték dicsőségük tetőpontját, vagy még csak nemrég tűntek föl s most kezdik aratni babérait: haláluk után kétségkívül többet érdemelnek 10—15 soros megemlékezésnél, a mely ugyszólván csak ezen általános mondásnak felel meg: élt, szenvedett, küzdött és meghalt. De hogy az illető miként élt, miként küzdött, működésével mily emléket hagyott maga után hátra: ezekről nagyon keveset, vagy éppen semmit sem lehetett eddig megtudni.

A fentebbiekből kiindulva tehát elhatároztuk egy, a magyar szinművészet lényegével foglalkozó hézagpótló történeti művet írni; csekély erőnköz képest hozzá kívánunk járulni az egyetemes színészet történetének megírásához. Ehhez mi, — az általunk összegyűjtendő adatokkal, — leteesszük az alapot, és megmentjük színészetünk multjából azt, a mi még megmenthető. Két év alatt, mióta az eszme megpendített, nem történt semmi intézkedés e fontos ügyben, már pedig azt beláthatja mindenki, hogy minél tovább készülünk a nagy munkához, annál nehezebbé válik a hiteles adatok gyűjtése.

E tervünket több tekintelyes Budapesten lakó kiváló tudós szakemberrel közöltük, kik mindannyian bizalmat helyeztek bennünk és helyeselték tervünket, melyet nagyfóntosságunk és az ügyre nézve régen érzett szükségnek nyilvánították. Id.

Szinyei József ur megígérte, hogy a birto-
kában levő s általa gyűjtött adatokat, — a meny-
nyiben azokat művünkben felhasználhatjuk, —
a legnagyobb készséggel rendelkezésünkre alá bo-
csátja. Gyulai Pál egyetemi tanár, érdemdús
műkritikusunk és Bánóczi József, a Kislafud
Társaság tagja, szintén gyűjtenek már régebb idő
óta a színészetre vonatkozó adatokat, s az ő
nagyrabecsült támogatásukra is számíthatunk.

Mindezeknél fogva fölkérjük a vidéki magyar
színészet összes tagjait, ugyint: a színigazgató
urakat, operetta énekesnőket és énekeseket,
kar- és segédszínésznőket, kardonok és segédzi-
nőszeket, sugókat, karmestereket, tánczosok és
tánczosnőket és azon pénztárnokokokat, a
kik valaha mint színészek, a
több évig működtek, és végül mindazo-
kat, a kik a színészetől — akár agkoruknál fogva
keresetképtelenekké váltak, akár pályát változtatva
vonultak vissza: — hogy életrajzaikat,
élményeiket, naplóikat szives-
kedjenek leírni és ezeket alólírothoz
folyó 1883. évi június hó 30 ikáig, mint legkésőbbi
határidőig méltóztatassanak beküldeni.

A kik netalán nem tudnák (különösen a t.
bölgyek) a beküldendő adataikat formába
önten, azok írják le egyszerűen levél alakjában,
mintha személyesen beszélnek el elményeiket, de
tisztán és olvashatóan. S mi, az időnként begyű-
lendő kéziratokat rendbe szedjük, osztályozzuk,
nagy tapintatossággal feldolgozzuk és formába
öntjük azokat, mindenkinek megadva a maga
érdemét.

Természetesen a fentebbi felhívás, a koloz-
vári színház és a budapesti népszínház mindkét
nembeli tagjainak is szól. A budapesti nemzeti
színház tagjai azonban már nem számítatnak ide,
mert tudvalevő dolog, hogy Paulay már évek óta
foglalkozik a nemzeti színház történetének meg-
írásával és így valószínűleg művében feltalálhatók
lesznek, az intézet működő tagjainak életrajzai is.

S hogy a kitűzött cél némelyek által
nehogy félremagyaráztassék, ezennel kinyilvánít-
juk, mikép sem tömjénezni, sem diashymnusokat
nem akarunk senkinek zengeni, hanem mindenki-
nek megadjuk azt, a mi őt megilleti, azaz csupán
a tiszta valódi érdemét fogjuk méltányolni.
Sem többet, sem kevesebbet nem írunk senkiről,
mint a mennyit megérdemel. Különben az alábbi
kérdések is kétféleképpen vannak föltéve, t. i. első-
és másodrendűekre és külön, a kar- és segédze-
melyezetre vonatkozólag.

Jelenlegi állásunknál fogva, ismerjük a szí-
nészek nagyobb részének szinpadai tehetségét, a

TÁBOZA.

Fedora.

Sardou Viktor új drámája. (Először adott a budapesti nemzeti színházban, 1883. ápril 6-ikán.)

Sardou új drámája, melyet tudvalevőleg Sarah Bernhardt számára írt, tegnapelőtt, pénteken, került először színe a nemzeti színházban. Azon kedvező helyzetben vagyunk, hogy a rendkívül érdekes darab meséjét, már ma, tehát a budapesti napilapokkal egyidejűleg közölhetjük, a „Színészeti Közlöny“ t. olvasóival.

Az első felvonás Szent-Pétervárott játszik, Yariszin Wladimir gróf lakásán, ki jegyben jár egy milliomos özvegygel, Romanov Fedorával, de azért mindenféle kalandba is bele van keveredve. Tervezett házasságának első sorban csakis az a célja, hogy rendezze vagyoni viszonyait. Aggodalomtól gyötörre, miután hasztalanul várokozott völégényére, megérkezik éjjel tájban Fedora, hogy tudakozódjék Wladimir után. A gróf fogatának megjöttét jelentik; Fedora jegyese elé akar rohanni, de megremülve hátrál: az, a kire várokozott, meggyilkolva fekszik a szomszéd szobában, egy nyugagyon. Két rendőrhivatalnok konstatalja a gyilkosságot. Loris Ipanovot vélik a tettesnek. A bűntényt magát politikai okokból származtatja a

rendőrség. E közben az orvosok kijönnek a mellékszobából, Wladimir haldoklik, a nélkül hogy peizre magához tért volna. Jegyese berohan, leterdel az ágy elé magánkívül, s mialatt kétségbeesésében kedvesét szólítja, a rendőrök visszatérnek minden eredmény nélkül. Ipanoff Loris elmeu-
kült; az orvos jelt ad, mindenki térdre borul. Wladimir meghalt.

A második felvonásban Párisban vagyunk Soukaroff Olga grófné szalonjában. Sireix ott hagyta Szt.-Pétervárt, mert unokatestvére miniszterré lett és őt hazahívta. A nagyszámú társaság közt ott van Ipanoff Loris is, ki Sireix most lát először és meglepetésére tapasztalja, hogy legkevesebbé sincs megilletődve, midőn Yariszin Wladimir haláláról beszélnek előtte. Később megjelen Fedora hercegnő is és találkozik Sireixel, kivel oly borzasztó pillanatban ismerkedett meg. Egy rendkívüli ügyességgel írt párbeszédben elmondja neki, hogy meggyilkolt jegyeseének atyjával egyetértőleg Pétervárott körülbelül elfojtották az egész ügyet, de ő azért van Párisban, mert megtudta, hogy Ipanoff itt van és ő bosszut akar állni kedveséért. A Párisban működő orosz rendőrség szolgálatára áll, és ő reméli, hogy célt fog érni.

Fedora azonban kétkedni kezd, hogy Loris a gyilkos és e kétkedés nyitja az, hogy Loris imádja őt és ő nagyon közel áll hozzá, hogy viszont szeresse kedvesének állítólagos gyilkosát. Azonban el van határozva elmenni a végletekig, s

noha jobban szeretné Ipanoffot ártatlannak látni, még egy szerelemvallomás árán is kicsikarni tőle a valót. Sireixet felkéri, hogy éjjel fél egykor látogassa meg, mert talán lesz fontos közlendője. Az estély alatt Fedora találkozik Lorissal, ki neki bevallja szerelmét. A nő szintén bevallja, hogy szereti őt, és a beszélgetést Wladimir meggyilkoltatására tereli. Loris hosszas faggatás után bevallja, hogy ő ölte meg Yarisint, de nem politikai bosszúból, és bűne nem is gyilkosság volt, hanem büntetés. A nő előbb iszonynyal fordul el tőle, majd észrevevén, hogy így célt nem érhet, irtózatát a reméltet első pillanatának rója fel és megígérteti Lorissal, hogy éjjel egy óraker elmegy hozzá és elmondja Wladimir megöletésének történetét. Loris mindent ígér, és keblére szorítja őt. Midőn eltávozik, Fedora összeborzadva, mintegy le akarja törülni kezéről a gyilkos csókjának nyomát és felkiált: Ah! gyilkos! most már a kezeim közt vagy! — Ezzel végződik a második felvonás.

A harmadik felvonás színhelye Fedora szalonja, éjjel. Sireix ígérte szerint előjön, Fedora elmondja neki a történetet és kéri, hogy eszközölje ki rokonánál, a miniszternél a gyilkos kiadatasát. Sireix igekezik őt meggyőzni, hogy ez merő lehetetlenség. Fedora Sireix változával előhívítja a rendőrtisztet, a ki jelentést tesz nyomozásainak eredményéről. Fedora mindezt leírja Wladimir atyjához intézett levelében, melyet átad a rendőrtisztnek, egyuttal megparancsolván neki hogy

mennyiben évek óta figyelemmel kísérik működésüket, tehát tudjuk, ki mennyit ér; de ha mégis akadna olyan, — különösen az előttünk ismeretlenek közül, — hogy hamis, vagy elferdített adatokat küldene be hozzánk: mindenesetre talánunk módját kételyeink eloszlatására, és ez uton szereznék magunknak meggyőződést a valóról. Egyáltalán nagyon óvatosság és tapintatosak leszünk; így véljük emelni a műbecset és hitelt.

Az adatok, mikor már összegyűjtve és rendezve lesznek, olcsó füzetekben ki fognak nyomtatni. Az egyes füzetek tartalmát képezendik:

Életrajzok, naplók, egykorú följegyzések, színészetünk multjából fennmaradt színlapok, régi szerződések és színházi törvények, jellemző színes-adomák, melyek elődeink kedélyvilágát tüntetik elő, és több ezekhez hasonló adatok, egyszerűen: a lehető legkimerítőbb **adat- és emléktárat** fog e munka képezni, melyről különben majd a kiadó fog bővebben annak idején szólni. A füzetek tartalma, beosztása és terjedelme már meg van állapítva. De előbb az anyagot kell összegyűjtenünk, azért tehát szükségesnek tartjuk egyes kérdéseket intézni a színészet jelenben működő tagjához és azokhoz, kik lemondtak a színpályáról, azon szempontból, mert sokan lehetnek, kik nem tudják magukat tájékoztatni aziránt, hogy tulajdonképen mit is említsenek fel leginkább a színészet eseménydús multjából és saját élményeikből.

Kérdések első- és másodrendűekhez:

1. Mikor és hol született? 2. Kik voltak szülei? 3. Mikor lépett a színpályára? 4. Mi volt utolsó foglalkozása vagy tanulmánya, mielőtt színész lett? 5. Kinek a társulatánál, melyik városban és kikkel működött kezdő korától maig? 6. Miként emelkedett? 7. Mi a jelenlegi szakmája? Első vagy másodrendű-e? 8. Melyek legjobb szerepei? 9. Kinél és hol működik jelenleg? 10. Van-e naplója? 11. A vizsávonulatk meg azt is tudassák, hogy mikor léptek vissza a színpályától? 12. És mi a jelenlegi foglalkozásuk? (vagy ha férjes nő) mi a férje foglalkozása?

A kar- és segítségemélyezethez:

1. Mikor és hol született? 2. Kik voltak szülei? 3. Mikor lépett a színpályára? 4. Mi volt utolsó foglalkozása vagy tanulmánya, mielőtt színész lett? 5. Kinek a társulatánál, melyik városban és kikkel működött kezdő korától maig? 6. Miú honja van: (a nő) sopran vagy alt, (a férfi) tenorprim vagy sekund, bass I vagy II? 7. Játzott-e már kisebb szerepeket? 8. Kinél és hol működik jelenleg?

E kérdések röviden magukba foglalják mindazt, mit egy színészről tudniuk kell, de azért lehetőleg kimerítő tudósítást szíveskedjék írni mindenki életfolyamáról.

A naplók a színészi élet hű tükrét szokták rendszerint képezni és éppen ezért nagy szükségünk volna ezekre, kivált a régebbi időkbeli, kiknek írói, becses adalékokat szolgáltatathatnának, mert nemcsak egyes színészek, hanem az egész színészi korszak fejlődésének szemtanúi voltak.

A kik saját tapasztalatait után emlékeznek, egyes elhunyt pályatársak életére, tehetségére és alkotásaira: szíveskedjenek ezeket is följegyezni és hozzánk beküldeni. A legcélszerűbbnek látszó adatot is a multból, szívesen fogadjuk.

Az adatokat következő cím alatt kérjük beküldeni: Báthory R. Mihály, a „Színészeti Közlöny” szerkesztőjének, Kassa, Kovacs utca 15. szám alatt.

Miután majd minden vidéki városban laknak oly egyének, kik ezelőtt színészek és színésznők voltak: azért tehát kérjük tisztelt lapírtásainkat, szíveskedjenek jelen cikkünkben az adatok gyűjtésére vonatkozó részt becses lapjukba átvenni,

embereivel készen álljon egy előszobában, Ipanoffot, a mint kijön, fogassa meg, tömösse be száját és megkötözze vitessé átellenben a Szajján készen álló hajócskájára, melyen másnap reggel el fogják szállítani Havreba, hol egy orosz gőzös horgonyoz, mely már kellőleg utasítva van a teendők felől. Ily előkészületek közt várja a kalandos tervről mitsem sejtő Ipanoff-ot. Végre megérkezik, tele szerelmi vágygyal; Fedora viszont azt képzeli, hogy mély gyűlölet ég a saját keblében. — „Nem politikai bosszúból ölted meg?” kérdi végre áldozatától. „Hát miért?” — „Egy nőért, a zenőmért” válaszolja Loris megható szavakkal beszéli el, hogy neje egy varsói leány volt, kivel — miután anyja ellenzte a házasságot, — titkon esküdt meg Pétervárott. Egyik tanujuk Wladimir volt, kit a nő már régebben ismert, Loris nyomára jött, hogy kettőjük közt rég bűnös viszony létezett, mely a házasság után is tartott. Azon levelet, melyet Wladimir halála napján kapott, szintén e nő írta, légyottra hívá őt a félreeső kis háza. Loris mindezt megudta neje cselekedjéről, kit halállal fenyegetett és ki ijedtében mindent kivallott. Midőn az ifju megjelent a légyotton, hol már a nő várta, Loris reájuk rontott. A nő elmenekült egy hátulsó ajtón. Wladimir, ki szintén fel volt fegyverezve, Lorisra lőtt s őt megsebezte, Loris ellenben a földre terítette vetélytársát.

Képzeltető Fedora elkeseredése ily gyalá-

hozott felhívásunk mind szélesebb körben elterjedést nyerjen.

Csekélységemben helyzetet bizalomnak egész ügyszeretettel igyekezendek megfelelni s teljes tudatában vagyok annak, hogy minő nagy munkára és nehéz feladatra vállalkoztam. Tizenkét év óta harezolok közös ügyünkért tollal és ésszel, hogy minő sikerrel, azt mások itéljék meg; de a kik figyelemmel kísérték eddigi nyilvános működésemet, és a kik személyesen ismernek, azok igen jól tudják, hogy csekély tehetségemen kívül, van bennem nagy akaratérő és fáradhatlan, kitartó szorgalom, és ha az Isten erőt, egészséget ad, a közreműködők szíves segélyével, e nagyfontosságú munka, aránylag véve rövid idő alatt elkészül, mely míg egyrészt nagy hézagot töltend be, másrészt bő anyagot fog szolgáltatni színészetünk általános története megírásához.

Kassa, 1883. april havában.

Báthory Románcsik Mihály,

a „Színészeti Közlöny” szerkesztője.

Mailáth György

és a magyar színészet.

Olvasóink a napilapok útján már értesültek azon megrendítő szerecsételességről, mely a nemeselekk Mailáth-családot érte az által, hogy Mailáth György, a lángeszű hazafi, a dúsgazdag főúr, a vallásos ember, ki a főrendház elnöke és országbíró volt, gonosz kezek által megfojtattott.

Nekünk is, mint a vidéki színészet érdekeit képviselő lapnak, erkölcsi kötelességünk leróni a kegyelet adóját azon főúr iránt, ki ama nehéz időkben, midőn a magyar sző hangoztatása ugyszólván bűn volt, midőn a Bch-rendszer alatt üldözöttesek volt kitéve a magyar színeszet: ezen korszakban Mailáth György meleg színeszettel karolta fel Thalia pupjai ügyet, pártolta és hatalmas támogatással mindentűt a hol csak lehetett, meg a legkérelmetlenebb zsarnokkal szemben is. Ily férfiú nagyon kevés van a mostani főurak között, példa gyanánt szolgálhatna nekik Mailáth. És éppen ezért a színészetnek is nagy veszteség e főúr halála, ki valóban méltó, hogy mi is a legmélyebb részvételt megkönyezzük.

Hogy mit tett Mailáth a magyar színészetért, erről már megemlékezett Molnár György színművésztünk „Világostól-Világosig” című nagybecsű művében, melyből a Mailáth Györgyre vonatkozókat alkalomszerűen találjuk ezuttal olvasóinkkal közölni.

1858-ban Molnár György a téli szíuidényt Pécssett töltötte jelesen szervezett társulatával. A pécsi kaszinó a három bemutató előadás után, amit sohasem tett egy színtársulattal sem, élén az elnökkel, Majláth (az ország bírja s a felsőház elnöke) bankettet adott a színtársulatnak; a pompás kaszinói termek fényesen kivilágítottak, Rácz Fabian bandája húzta a csárdásokat s a tánczterem Baranyamegye és Pécs válogatott társaságával telt meg, kik nyujas leereszkedéssel vegyültek a szerény, tartózkodó magaviseletű színésznők és színészek közzé. Mailáth mint házigazda, igazi demokratikus patriarkális magyar vendégszeretettel forgolódott a színészek között; éppen Prielle Kornéliát és a Mátrai lányokat ki-nalagatta az asztal körül egy tál izletes sülttel, mikor V. Kovács Józsefnek szemébe ötlük, hogy van ám még jó pecsenye is, s a sok szíveség, kitüntetések láttára örömeiben éhen maradván, jelentős pillantásokkal és titkolódzással magához inti Majláthot, hogy „kerüljön csak barátom idebb is azzal a finom pecsenyével” — nem is gyanítván, hogy kiesoda az a házigazda szerepet adó kedves ur, ki egész készséggel szolgált V. Kovácsnak is.

zatosság miatt, Loris, ki nem is sejtette, hogy a meggyilkolt Wladimirrel jedyben jart, önmagát igazolándó, átadja neki az időközben meghalt ne-jénél talált leveleket.

Fedora megudván, mily méltatlan ember halálát akarta megboszolni azon az emberen, kit most már szenvedélyesen szeret, kijelenti, hogy kész nejévé lenni. Loris, ki el van itélve, kinek vagyonát elkobozták, nem akarja sorsát összekötni az imádott nőjével és távozni készül. Ekkor eszébe jut Fedorának, hogy kívül az orosz rendőrügynökök lesik Loris-t, ki a halálba rohanna, ha elhagyná a szobát, s még bizonyosabban, ha ő akarná védelmezni, mert ez esetben a rendőrtiszt teljesítene Yariskin orosz tábornok, Vladimir atyjának parancsát és megölné őt. Fedora kéri, hogy maradjon, könyörög . . . Loris minden áron távozni akar, mert attól fél, hogy mindketten gyöngék lennének egymás ellen védekezni.

Fedora: De végre is hát mit tegyek, hogy visszatartsalak, nehogy vesztedre rohanj? Itt vagyok könyörgök . . . Elmondok, a mit egy nő elmondhat . . . És te nem gondolsz egyébbre, mint kiszakítani magadat karjaim közül . . . és azt mondd, hogy szeretsz!

Loris: Ah! ha szeretlek-e? De épen azért.

Fed: (Feléje megy, miattal Loris iparkodik, hogy kikerülje érintését.) Nem, te nem szeretsz!

Loris: Ne mondd ezt! Örültél tesztesz!

Fed: Nem! nem szeretsz! nem szeretsz!

Loris: Ah! Démon . . . De annyira imádlak, hogy mindent elfelednék miattad.

De bezzeg aminl megstgták neki, hogy ez a kaszinó elnöke, a híres nagy férfiú Mailáth György — V. Kovacs ugy megijedt a fraternizálás miatt, hogy mindjárt jól lakva és a finom pecsenye sem kellett neki.

A havi bérletek a kaszinó nevében és tagjai által eszközöltettek, páholy egész télen nem volt kapható, Majláth maga két páholyt tartott és jó példát mutatva, figyelemmel nézte végig az előadásokat, a mi jó hatással volt a közönségre is, mert mások is Mailáth szeriut cselekedvén, mind általánosabbá lőu a színházba járás jó híre-neve. Mailáth egész téle egyszerre kifizette mindkét páholyát s még ő köszönte meg, mondván, hogy ő mint férj is sokkal tartozik a magyar színészetnek, mivel a színi előadások nevének megkönynyebbitették a magyar nyelv tanulását. Valódi főúr, akár egy művelt szabad nép fejedelme.

(Vége köv.)

Fővárosi hírek.

— A nemzeti színház dráma bíráló bizottsága a következő, hozzá benyújtott színműveket nem fogadta el előadásra: Az örökösök, Műkedvelő, Post restante, Salgó, Almée, A kopasz-zajru paradés kocsis, A türelem próbjája, Sofronyosina, Irén és Julia. E színművek szerzői kéziratukat a nemzeti színház könyvtáránakánál átvehetik.

— A népszínház igazgatósága a következő című darabokat nem fogadta el előadásra: „Szakajtó és kucsma”, „Czifra Sándor az uri betyár”, „Bőr-lánya Róza”, „Csonka Marci”, „A szerelem szökevényei”, „Szerelm és bosszu”, „A veres pruszlik”, „Korteszvilág”, „A falusi bíró Budapesten”, „Don Quijote kalandjai”, „A szép vadász szerelme”, „Bakó Örszi”. — A kéziratok a népszínház titkári hivatalában d. e. 11—12 óra közt visszavehető.

— A nemzeti színházban, a lefolyt színházi évben, 128 operai előadás volt. Előadott 43 opera és 7 ballet. A bevétel összesen 135,555 forintot tett. Egy-egy előadás átlagos tiszta jövedelme, a vendégdíjak levonása után 810 forint. A legtöbb jövedelmet hajtott 15 előadás a következő volt: 1. Bánk bán 1920 frt 70 kr. 2. Hunyadi László 1878 frt 60 kr. 3. Bánk bán 1873 frt 50 kr. 4. Lohengrin 1840 frt 80 kr. 5. Hugonottak 1757 frt 30 kr. 6. Borgia Lucretia 1736 frt 10 kr. 7. Hunyadi László 1722 frt 40 kr. 8. Aida 1608 frt 50 kr. 9. Norma 1590 frt. 10. Norma 1572 frt 70 kr. 11. Don Juan 1558 frt 30 kr. 12. Ödög Robert 1539 frt 50 kr. 13. Mefistofeles 1269 frt 70 kr. 14. Tannhäuser 1098 frt 15. Herodiás 953 frt 80 kr.

Vidéki hírek.

— Mult számunkat, még minden régi előzetőknek megküldtük, a mai számot azonban csak azoknak küldjük meg, a kik lapunkat ismét megrendelték, illetve az előfizetési összeget beküldték. — **Megrendelés nélkül, senkinek sem küldhetjük a lapot.**

— Egerben Völgyi György színtársulata márcz. 25-ike helyett csak april 1-én kezdhetette meg működését, mert az igazgató máhál nem érkeztek meg hamarabb. Bajáról Egerig 10 napig jött a máhla és így 10 napig tétlenül jartak Eger utcáin a színészek. Képzeltetni, hogy e késedelem miatt mily kára lehet az igazgatónak és a 28 tagból álló színtársulatnak. — Pétekeg az igazgató 3 előadást tartott. Előadatta: a „Stomfai család”-ot, a „Kornevillei haragok”-at és „Fernande” színművet; mind a három előadás csak csekély számú közönséget vonzott.

— **Temesvárott** — mint lapunknak írják — Mannsberger a közönség szép pártolása mellett

Fed: (Egy úgrással mellette terem.) Ah! ismételd ezt! Ismételd . . . mindent elfelednék miattam! mond ezt még egyszer! (Két kezét vállára teszi és szemébe néz, mélyen.)

Loris: Fedora, zemeid mamarossá tesznek, kezeid érintése éget. Hova ragadsz bennünk?

Fed: Nem sajnálnál semmit, sem elveszett hazádat, se megtört életedet, sem a tied szerelmét? Semmit a világon . . . semmit? . . . igazán? igazán?

Loris: Te elvesztet magadat!

Fed: (Bezárja az ajtó.) De megmentelek téged! mondd, hogy karjaim közt semmit sem fogsz sajnálni!

Loris: Oh! imádlak!

Fed: Akkor hát maradj! (A függöny legördül.)

A negyedik felvonás ismét Fedoránál játszik: a két szerelmes két hétig oda volt utazni. Nincs boldogság nagyobb az övéknél. Csak az imént érkeztek vissza. Fedora egészen megelégedik a Sz.-Pétervárra küldött feljelentésről; ott azonban elfogják Ibanor testvérét, azon hitben, hogy politikai gyilkosság követteget el, földalatti börtönbe vetik s a Néva áradása megfullasztja. — Anyja a gyszáhir halattára meghal. Mindezt boldogságunk közepette adja tudtul Ibanovnak egy level. Nem tudja, ki okozta a katasztrófát, míg nem Fedora mindent bevall neki. Kegyelemért esedezik. Loris azonban kérelmetlen. Fedorára nézve nincs más menekvés, mint a halál. De hogy ezt ne Lorisól kapja, saját kezével vet véget életének. Mérget vesz be és nyugodtan, boldogan meghal Loris karjai közt, ki végperceiben megbocsátott neki.

H. J.

működik. Előadatot eddig: Vörös sapka, Kornevilli harangok, Gauthier Margit, Czifra nyomorúság, Kis herceg, Údvöske, Proletárok stb. Az ottani lapok általában meg vannak elégedve a társulattal, kivéve az egyik magyar lapot, mely hihetőség attól fél, hogy a barátságos fogadtatás után, még a télre is magyar előadások tartatnak. A társulat jeles erőkkől áll, mint: Hunyadi Margit, Tatai E., Kükemezei, Kuthyné, a Locsarek-pár, Arday, Rónaszékiné, Szathmáry A., Kazaliczky, Zajonghy, Tiszai stb. Az előadások összességében folynak és tetszenek.

— Nagy-Szt.-Miklóson — mint leveleznők írja — jelenleg Szegedy Mihály szintársulata működik. A társulat meglehetősen volna, de a pártolás igen gyöngye, pedig több magyar család lakik Szent-Miklóson. Az ünnepnapokon a bálók miatt nem játszhatott a társulat; bérletet csinálni pedig egyáltalán nem lehet és pedig azon szegénytelenek miatt, mert egy Szirmai nevű kóbor színész f. evi január hó első napjaiban 260 frtyi bérletpénzt szedett föl és állott vele odább, miáltal a közönség a színészettől annyira elidegenedett, hogy bérleti senki sem akar. É miatt az igazgató panaszt emelt a szolgabíróknál, a ki Szirmai Detván sürgönyileg elfogatta és zsandárok által ide, N.-Szt.-Miklósrá hozatta s ápril 2-án adta át a járásbírósnak, honnan a bünyenyítő törvényszék elé kerül. — Valahányszor ily aljas üzemet kell regisztrálnunk, mindannyiszor szégyeupír futja el arezunkat, hogy ilyesmi is megtörténhetik a színészettől. Ez már rövid idő alatt a harmadik eset. Hová jutunk, ha ez így folytatódik?!

— „A csángók” című legújabb népszínművet már eddig több szinigazgató megrendelte. Figyelmeztetjük azokat, a kik még nem szerezték meg, hogy a darab nem valami férezmű, és csak a czime alkalmi, maga a mű egyéb tekintetben is megállja a helyét, és hisszük, hogy rövid időn a vidéki szinpadok kasszadarabja lesz. — A darab és szerepek autografizáltak és a lehető legmértékeltébb árban szereshetők meg lapunk kiadóhivatalában. Melegen ajánljuk a szinigazgató urak és a műkedvelő társulatok figyelmébe!

— Keoskeméten azon házat, melyben Katonai József, egyik legnagyobb drámaírónk született, lakott és a hol nemes életét befejezte, ápril 16-án, mint halála évfordulóján, díszes emléktáblával örökítik meg. Az ünnepélyt rendező bizottság, lapunk szerkesztőjét is meghívta az emléktábla leleplezésére.

— A miskolci színházi pályázat ápril 2-án eldőlt. A színházat — mint értesülünk — Gerőfi Andor szabadkai szinigazgató nyerte el. E szerint Lászy a jövő télre valószínűleg Szabadkára megy Gerőfi helyére.

— Hymnusz — szalon ruhában. Jakab Lajos szintársulata Sopronban a szini évadot „Milimári”-val nyitotta meg. Az „Oedenburger Zeitung” nagyon rossz néven vette az igazgatót, hogy a tagok nagy része a néphymnust nem salonoruhába öltözve

énekelte. Persze a sógor jobban szereti a frakkot, mint az atillát.

— Miss Lazo (az arany légy) a külföld nevezetesebb városainak beutazásával, ismét visszaérkezett Magyarországra. A hol eddig fellépett, egy város kivételével, mindenütt zsúfolt házat csinált és nagy tetszésben részesültek mutatványai. Tudjuk mi azt, hogy az efféle mutatványok nem színházba valók, de tekintetbe véve a vidéki színészet jelen sanyaru helyzetét, a közönség indokolatlan közönyével szemben: merjük ajánlani Miss Lazo és társulatát a defecizekben szinylődő igazgató urak figyelmébe, legalább a cassát egy párszor megtölti. Szabadkán, Zomborban, Miskolczon, Kassán, Eperjesen mindentűt, zsúfolt ház előtt produkálta érdekes mutatványait, különösen szelidített galambjaival. Kassán háromnapra terjedt vendégszereplése s a tisztá jövedelemből 300 frtnál többet kapott felében; ugyan ennyi jutott az igazgatóknak is. Miss Lazo ügyes művezetője és titkára: Maurice Fridrich; ő hozzá intézendő minden meghívás.

— Debreczenben, Kiss Mihályné Hegyesi Mari, e tehetséges és törekvő színésznő, Lecouvreur Adrienne czimszerepében mutatta be magát. Az ottani lapok igen elismerőleg írnak játékaról. Több sikerült mozzanata volt. Játékának fénypontját azonban, — mint a debreczeni egyik lapban olvassuk, — az a szavalat képezte, melyet Bouilloné estélyén „Phedrá”-ból bemutat. Meghalási jelenete egyszerű, de természetes és megragadó volt. Egyáltalán meglátszott játéka, hogy e nehéz műszerepet minden részében gondosan tanulmányozta s hogy kiviteli ereje is van hozzá. A közönség mindvégig érdekléssel szemlélte mult évi kedvezésének előhaladását s a sikerültebb mozzanatok után többszörös kihívásban részesítette.

— Szegeden a pótszinievad jól indul. A közönség, — mint nekünk írják, — folyvást szép számmal látogatja a színházat, Aradi Gerő szinigazgató pedig egymásután adaja a legújabb darabokat. Arany Dezső, a pécsi volt kedvence „A tót leány” Misu szerepében lépett fel először szép sikerrel. Dalait is megújraztatták. Neje, „A hol unatkoznak” Susanne szerepében mutatta be magát zajos tetszés mellett.

— Molnár György, érdemdús tragikusunk, a uyári szinidénynt, — mint értesülünk, — Csóka szintársulatánál fogja tölteni, s ha az igazgatóval megegyezhetik, a jövő téli kassai szinidénynek, műszaki vezetését is elvállalja.

— A szabadkai színház jövő téli szinievadja, — mint lapunk zárta után, sürgönyileg értesülünk, — Gerőfy lemondása folytán, legközelebb új pályázatot hirdetnek.

— Gerőfy Andor, ki tudvaleőleg, a jövő télre a szabadkai színházat kapta meg, egy terjedelmes sürgönylevelében, melyet akkor kaptunk, mikor lapunk már sajtó-alatt volt, indokolja, hogy miért mondott le Szabadkáról, és miért folyamodott Miskolczért, melyet meg is nyert. E levelet jövő

számunkban közölni fogjuk, addig kérjük szabadkai t. lapíránsainkat, ne mondjanak ez ügyben ítéletet.

— Több vidéki hírnök, — térszűke miatt, — jövő számra maradt.

Rövid hírek.

— A budai várszínházban e hó végével szüntetik be az előadásokat.

— A népszínház a nyáron hosszabb ideig zárva lesz, mialatt foganatba veszik a tűzbiztonsági tekintetből szükséges átalakításokat.

— Kassán, Beregi Kornélia, a népszínház segéd-nekesnöje, a „Sárga csikó” Erzsike szerepében lépett fel először üres ház előtt. Második fölépette: (Boccaccio) 49 krt jövedelmezett az igazgatóknak.

— Az aradi fiatalság körében mozgalom indult meg egy Temesvárra rendezendő kirándulás iránt, melynek czélja volna egy szini-előadás megtekintése s az új szintársulat megismerése. Már eddig szép számmal jelentkeztek résztvevők s ha 35-en lesznek vállalkozók, az expedició elindul.

— Andorfy Péter, a népszínház sokat mellőzött, t-hetséges tagja Kolozsvárra rándult, hol a „Mukányi”-ban, az „Údvöske”-ben és a „Kornevillai harangok”-ban fog fellépni.

— Szinigazgatói engedélyek. A folyó 1883. virágvasárnapról 1884. virágvasárnapig véglegesen 31 szinigazgató nyert engedélyt, és pedig föltétlenül 23 s föltétlesen 8.

— A nemzeti színház nyugdíjgyesületének módosított alapszabályai, a belügyminiszteriumtól a jóváhagyási zaradékkal ellátva visszaérkezvén, azok husvét vasárnapjától kezdve érvénybe léptek.

— Sebők Lajos, aggasztó betegsége folytán lemondott a szinipályáról, mert az orvosok megtiltották neki a hangos és sok beszédet. Állítólag szívhártyatágulás, lép- és majdaganatban fekszik Csetneken.

— Andorfi Ferencz, Gerőfi szintársulatának volt másodkarmestere, szintén pályát változtatott nejével: Csengeri Friderika karóval együtt. Egerben telepedtek le.

— Galanthán, Mártonfi Pál szintársulatának tiszteletére, az utolsó előadás után 100 teritékű bankettet rendeztek.

— Karolyi Lajos szinigazgató a szatmári téli saison, 2922 frt 17 kr. defeczittel végezte be. A városi közgyűlés ápril 2-iki ülésében 300 frt segélyt szavazott meg az igazgató részére. Egy csepp a tengerben!

Külföldi hírek.

+ Kivándorlás-ellenes szindarab. A berlini nemzeti színház husvétkor új, szenzációs drámával lepte meg látogatóit, melynek czime „New-York rejtelmek”. A darab ríkött színeekkel, megrendítő jelenetekben eseteli a tengereu-tuli ítélet és tendenciája az, hogy elriaszsa az embereket a ki-

VI.

Az esküvő.

Eljött az óhajtván várt nap. A milyen szeszélyes, ugyszólván különöz természetű volt Berényi Mariska leány korában, olyan maradt, mikor menyasszony volt is. Hiába beszéltek neki, hogy a menyasszonyt, fehér ruha, fehér fátyol illeti meg, ez az ártatlanság színe; Mariska nem hallgatott senkire. Noha érnye tisztaságát még az irigység sem vonhatta kétségbe, mindazáltal Mariska megmaradt szándékánál. E fontos alkalomra, a fekete öltözéket választotta.

A kitűzött napon Szentesi, reggeli 6 órakor, kezében egy gyönyörű virágcsokorral kopogtatott be Mariskához, ki már teljesen felöltözve várta.

Gyönyörű idő volt. A nap már teljes fényében ragyogott a derült égen, egyetlen felhőske sem látszott rajta. Mikor már indulásra készen voltak, egyszerre hirtelen beborult, nagy szél kerekedett, menydörgött. villámlott. mintha az elemek összeesküdtek volna ellenök. De Szentesi nem tágitott, annál is inkább, mivel Mariska azt mondá, ha most meg nem történik az esküvés, akkor nem is lesz belőle semmi. Mit volt mit tenni, daczára, hogy az eső nagy cseppekben hullott alá, a menyasszony és a vőlegény utra keltek, minden kísérő nélkül gyalog, és inkább futva, mint menve értek el a templomhoz, a mikorára a szélvihar egész erejében kitört, az égboltozat a terhes felhőkől sötéten beborult és megmeredtek az ég csatornáin.

A templomban, az ifjupár legnagyobb meglepetésére gyászmisést tartottak. Szentesi, az istenítisztelet alatt, hévteljes imájában kérte az Egek urát, hogy adjon neki a házaselethen, boldogságot, egyetértést és hogy ne legyen oka soha megbánni és lépését. A zent misé alatt a boldog pár meggyónt, megáldozott, melynek végeztével megérkeztek Kondorosinéval ennek férje és a két tauu.

Tíz percz mulva elhangzott a „holtomiglan és holtaiglan” s az isten szolgája áldása közben, egymással egyesült Szentesi, Berényi Mariskával. A fehér fátyolt s a mértusz koszorút levették a

mély gyászba öltözött menyasszony fejéről s a hat személyből álló nászmenet hazafelé indult.

Utközben Szentesi azon gondolat szállta meg, vajjon boldog lesz-e vagy nem? Ha a babonának hitelt lehet adni, — mondá Szentesi, menyasszonyához és Kondorosiné felé fordulva, — ugy a mi házaseletünk viharos lesz.

— Honnan következeti azt? — kérde Kondorosiné.

Mert mikor a templomba indultunk, esküvők előtt, nagy vihar volt; a templomban gyász misét hallgattunk, s végül az en kedves kis menyasszonyom, fekete öltözékben lépett velem az oltárhoz.

— Arra ne adjon semmit. Értsék meg egymást, — hangsúlyozá Kondorosiné — s akkor nem lesz semmi baj.

— Adja isten, sohajtá Szentesi, hogy e baljóslat ne teljesüljön és rossz sejtéimemben csalódjam. A fekete szín és a vihar, gyászos életet is okozhat. Node majd meglátjuk, — fejezé be Szentesi szavait, s más tárgyra vivén át a beszélgetést.

A menyasszony lakására érve, az egyik násznagy jókívánatokkal halmozta el az ifjú párt, nem feledkezve meg egyszersmind, mint afféle vallásos egyszerű polgár ember, az ilyen alkalomkor tartandó erkölcsi oktatásokról sem. Szépen, meghatóan rajzolta a házaselet örömeit és baját, s elbucszatá Mariskát Kondorosinétól, kinek a most már menyasszony, a neveltetésen kívül, sokat, nagyon sokat köszönhet.

A mint láttuk az esküvő, a legnagyobb csendben történt meg. A két tanu kívül, nem tudott róla senki semmit. Így kívánta ezt Kondorosiné. Sem lakodalom, sem vendégség nem volt, de nem is lehetett, mivel az esküvő után mindjárt próbára kellett menniök.

A tanu eltávoztával, a házaspár együtt maradt. Mariska föltette a kis kontyos fejkötőt, és vőlegénye mellé ült. Szentesi gyöngéden átkarolá bájos menyasszonyát és így szólott hozzá:

— Jer karjaimba lelkem világa, hadd dobogjon szíved szívemen, s hév csókjaid gyógyítsák meg beteg lelkemet. Sokszor könyöztem, sirtam, midőn hidegen elfordultál tőlem, sok keserves

vándorlástól. — Jó volna, ha felvidéki hazánkfiak is látnák ezt a darabot.

+ Párisban „Fedora“ eddigi száz előadása, összesen 831 285 frankot jövedelmezett.

+ „A szép magyar nő“ a czime a legújabb énekes bohózatnak, mely legközelebb a berlini „Central“-színházban színpadra kerül. Szerzője Maustadt, a ki a budapesti szépség-verseny választotta bohózatának alapeszméjéül.

+ Színház legtöbb van Olaszországban, hol 28 millió lakosra 347 jut, Franciaországban 38 millióra 337, Spanyolországban 18 millióra 100, Németországban 41 millióra 194, Angliában 32 millióra 150, Ausztria-Magyarországban 36 millióra 132, Oroszországban 86 millióra 41, s Törökországban 23 millióra csak 4.

+ Nagy színházegés. A berlini nemzeti színház, mely Németország egyik legnagyobb színháza, ápril 4-én délelőtt teljesen leégett. A ruhatárból és a folszerelésből semmit sem lehetett megmenteni; emberélet nem esett áldozatul. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Szerkesztői üzenetek.

— „A nemzeti színészet jövője.“ Ez a cikk már nem sikerült úgy, mint az előbbieket. Nagyon értelmetlenül van kidolgozva. Nem közölhetjük.

— Markos György és Hosszu Antal színész urakat kérjük, sziveskedjenek velünk, saját érdekükben, hollétüket tudatni.

Társulatok névsora.*)

V.

Farkas Gusztáv saintársulatának névsora:

Nők: Euyvári Sarolta, operette-coloratur énekesnő. T. Vánzély Irma, népszínmű és oper. énekesnő. Erdélyi Gizella, drámai szende és társalg. színésznő. Hegedűsné Regina, vigj. szende és naiv, soubrette színésznő. Boeska Józsa, másod népsz. és oper. énekesnő. Tótvölgyi Ilona, másodszende és soubrette. Farkasné Mari, segédszende és soub. — pénztárnoknő. Lipeseiné Anna vigj. és operette-komika. Kövessiné Mari, segédanya, komika. — Karnők: Ujvárosiné Mari, Romváryné Hermin, Melzer Juliska, Acsádi Szeréna, Hommer Berta, Dercsényi Etel, Sándor Mari, Zöldi Teréz, Kócsiné sugó. — Férfiak: Serényi Armin, karnagy. Nándori Toldy Ferencz, hőszínelmes jellem és operette-énekes, reudező. Mihálovits Pál, népszínműénekes és operette tenor-bariton. Farkas Gusztáv operette hőstenor. Kövessi Gyula, komikus, kedélyes apa. Ujvárosi Albert, komikus és apaszínész. Hegedűs Ferencz, operette bass-buffó, cselszövő és jellem. Sziglieti

*) Kérjük a sziniazgató urakat, nyári társulataik névsorának szives beküldésére, hogy mint rendszeren minden félévben, ugy most is közölhessük. Szerk.

József, komikus és kedélyes pa. Gyarmati Gusztáv lyrai szerelmes, másodjellem. Gyarmati Gyula komikus, másod népszínműénekes. Kócsi Lajos, disztemster, festő és segédkomikus. — Karnál-nokok: Romvári Lajos, Fekete Jakab, Kondor Albert, Balásovits Lajos segédruhatárnok, Szilágyi Sz. Ferencz, Kiss Soma, Dvorzák Arnold, Bodnár István, Tischler Béla, Varga János, főruhatárnok.

VI.

Gaál Sándor és Jány János szintársulata:

Férfiak: Gaál Sándor, Jány János, Kertész Gyula, Veszprémy Lajos, Varga László, Bodroghy László, Szentgyörgyi Elek, Krasznay Gyula. — Nők: Tokainé K. Mari, Nagy Mihályné, Timárné Róza, Kovácsné, Kovács Laura, Reeskei Hermin, Molnár Vilma. (Folytatjuk.)

Megbízások tára.

Keresünk:

Nagyobb és középrendű tarsulatokhoz.

Első és másodperette énekesnőket, kedélyes apa és karakter komikust, karmestereket, betanult kardalnokokat tenor I és bass II. — Karnőket, sugókat és külön népszínműénekesnőket, ez utóbbi kisebb társulatokhoz.

Ajánlkozik:

egy elsőrendű kedélyes apaszínész, ki egyszersmind drámai apa; továbbá egy naiv színész, mindkettőn elsőrendű társulathoz, vagy esetleg kisebb társulathoz vendégjátékokra. Azonnal mehetnek. — Továbbá egy karnő és segédszínész is egy anya, ki komikánő is. — Ruhatárnok, szabó és kardalnok 35 frt g., 15 frt el. u. k. — Első rendű fiatal hősnő és drámai szende.

A csángók

népszínmű 3 felvonásban. Irta: EÖTVÖS Károly L. budapesti ügyvéd.

Első felvonás: **Vezérválasztás.**
 Második felvonás: **Az áldozat.**
 Harmadik felvonás: **Haza felé.**

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában, jutányos áron.

Görög-tűz

bármely színűből, teljesen szagtalan, hónapokig állandó, és nagyon gazdasá-

gos szaporaságú, kapható A r a d o d, R o z s n y a i M á t y á s gyógyszerésznél. Egy kiló 2 frt 50 kr. 2 kiló 4 frt 50 kr. 4 1/2 kiló 9 frt 50 kr. A megrendelő sziniazgató uraknak gondosan ládácskába pakolva, utánvétellel, vagy az illető összeg előre beutalványozása mellett, b e r m e n t v e küldetik a megrendelt mennyiség.

Nyilt-tér.*)

Nyilatkozat.

A „Színpad“ f. évi márczius hó 25-iki számában, ellenem és nóm ellen egy cikk jelent meg; — jelen soraimban e cikkre felelek.

Rajkai által elmondott dolgok a rágalmozási viselkedés kifolyásait tekintendők, mert annak egyetlen szava sem igaz. — Nem igaz, hogy én Pesten létem alkalmával 15—20 ember felültem s kenyérelkül hagytam volna, mert: 3 ismerős színész kivül, nálam jelentkező segéd és kezdő színészeknek kijelentettem, — kik megtudván fent létem, önként jelentkeztek — hogy, miután én az engedély virágvasárnap előtt 2 héttel kaptam, mikorra már az elsőrendű színészek elszereződve voltak, az engedély megnyerése előtt hozzáam ajánlkozókak pedig szerződötténi szabad nem levén — ez idő szerent még elsőrendű színész nélkül vagyok, miért őket is csak akkor szerződötthetem, ha elsőrendű színészeim lesznek; — hogy pedig kaphatok-e elsőrendű színészeket — melytől az ő szerződöttésük függ — másnap tudatni fogom velök. — A kezem között levő bevény igazolása szerint, másnap mikor a lehetetlenségről meggyőződtem, sürgönyileg tudattam, hogy reám ne várjanak, mert kikre számíték már elszereződtek.

Nem igaz s merő rosszakaratu ráfogás az, hogy én és nóm Pestről megrököntünk, mert ép ezen ügyemben is elutaznom kellettén, utazasomról akiket érdekelt, értesítettem, sőt azok közül 2 egyén majdnem az állomásig kikísért. Nóm pedig elutaztam után 5 napig feküdtem Pestben beteg. Dropa Vilmos lelkesz úrnál, hol őt pályatársai és ajánlkozók közül többen meg is látogatták.

Ez a valóságnak megfelelő dolog: melyet igazolni is tudok; s ezek azok a dolgok, melyeket Rajkai tőle telhető rosszakarattal elferdítve közöl, hogy mérhetlen vakmerőséggel meghurcolhasson bennünket; s miért? — azért, mert soha téle nem tömhető szebe elszalasztotta azon 100 frtot, melyet tőlem jogdíjért kért. Nomet: — mert kezdő színésznő korában, mint tapasztalatlan, szerződöttési czéltől hozzáfordultam, de Rajkai a bizalommal visszaélt; — amióta, az a volt Turnayné, — miként ő nevezte, — csak megvetéssel gondolván reá, szerződöttési czéltől többé nem ő hozsá, hanem mászhoz fordult. Azt, hogy nóm szenvedélylyel csügg pályáján, Rajkai igen jól tudta, s hogy ezért bosszút állhasson, s pályáját keserüvé tegye, ily nem-telenül meghurcolja.

Végül még annyit, hogy Rajkai ösmerve, addig míg személyemen kívül álló egyént nem bántott, mig az ő általa rég kiemelt saját czimjeivel nem illetett, s mig becsületünkben nem gázolt, addig mint *lelkesz szegényt szántam*, de mikor ezen hataron t. i. a tisztesség határán túllépett, mint *önnagáról megfellekzett embert megvettem* s vele többé soha semmiféle polemiaiba nem bocsájtkozom.

Kelt Hmvásárhelyen, 1883. április hó 4-én.

Sallay Lajos s. k.

*) E rovatban közlőteikért egyedül a beküldőt terheli a felelősség. Szerk.

Scharf F. János gyorsajtonyomása Kassán.

perczet szerzettél, de nem tudtam rád szivből haragudni. Istenhez fordultam, kértem őt, a ki végre megsegített. Lásd, drága életem, hiába hazakodtál, hiába kerültél, végre mégis enyém lettél, mert: nekem rendelt az isten. Az egész kiállott szenvedésem most már nem egyéb tünékeny álomnál, — és oly boldogító a visszapillantás.

Berényi Mariska a válasz helyett, egy forró hosszú esőkot nyomott a boldog férj ajkára.

A színháznál, a pályatársak közül, senki sem akarta elhinni, hogy Mariska elszánta magát a férjhez menetelre, és kivált, hogy Szentesivel esküdött meg. Ezt lehetetlennek tartották. Csak miután Szentesi előmutatta a házassági bizonyítványt, akkor bámult a meglepetéstől egyik a másikára, mert azt álomkban sem hitték volna, hogy Berényi Mariska annak legyen a neje, a kit soha ki nem állhatott.

Egész a mai napig, a kedves pályatársak nevettek Szentesin, most pedig Szentesi nevetett rajtuk és azon, hogy mily nagyszerűen rászedte őket.

VII.

A házáséletben.

A szintársulat, melynek tagjai közé tartozott Szentesi, az esküvő utáni napon állomást változtatott. A huzerkodás, és a lakás keresés a legkellemesebb dolog minden színészre nézve. S még ha vasuton történik az utazás, az csak hagyján, de mikor olyan rozoga kocsin kell a nagy utat megtenni, melynek kereké, minden perczben az eltőrésselel fenyeget; s a kocsi elé fogott gebék pedig oly soványak, hogy minden oldalbordájukat egy ostoresapással be lehetne törni, s minden órában pihenőt kell velök tartani, hogy ki ne dőljenek a hámból: ilyen kényelmes utazás után, nincs kedve az embernek még előbb lakás után nézni, hogy fáradsalmait kinyughassan.

Szentesi is, a mint az új városba megérkezett, amugy fáradtan legelső gondja volt lakás után nézni, hová menyasszonyát vihessék. Már három óra hosszat járt egyik házból ki, a másikba be és mégsem talált alkalmas lakást. Azonfelül méregdrága volt a szobák

legyen oly boldog a minőnek magát óhajja. Nem állok bosszút, nem fogom átkozni azért a sok szenvedésért, a miket kegyedert kiállottam. Elvette eszem világát, tönkre tette egy forrón szeretett sziv boldogságát, jövőjét, áldja meg az isten érte. Majd ha egyszer igazán megszeret valakit és családú fog, akkor majd kegyed is ugy fog fájdalmában zokogni mint zokogok én most, e sorok írásakor... Tovább nem irhatok, könyeim elmosnák a betűket. Csak arra kérem, tartsen meg beces emlékeben s gondoljon néha reám. Éljen boldogul, kívánja mély tisztelője Szentesi Mihály."

E levél megtette a hatást. A fentebbi sorokból meggyőződött Berényi Mariska Szentesi igaz szerelméről; fájt szívének, hogy oly nagy fájdalmat okozott Szentesinek; s minthogy nővére épen nem volt honn, rögtön leült s ezt írta az ifjunak: „Tisztelt Szentesi ur! Ön félreismert engem, félremagyarázta szavaimat; én nem mondtam, hogy nem szeretem. Különbem keresztlevelem megjött, hogyha tetszik, most már esküdhetünk, Mariska."

Szentesi nem akart hinni szemeinek, háromszor elolvasta a levelet és még mindig álomnak tünt fel, hogy az a szeszélyes, makacs kis leány, neki levelet írt, és hozzá még: megadta a döntő szót. Azonban e dolog nem álom, hanem tiszta valóság volt.

Azon nap estéjén Kondorosiné névünnepeét tartá, melyre Szentesi is meghivatott. Ez estén Mariskával és nővérével elhatározták az esküvőt megtartani. A megállapodás után, az ifju szerelmes pár arcán visszatükröződött a boldogság, most már megértették egymást, együtt tervezettek, együtt ábrándoztak a jövőről.

E névestély egyszersmind kifizető is volt. A vendégek számos felköszöntőt mondatok, természetesen miudegyik azzal végződött, hogy: éljenek a boldog jegyesek.

Másnap a jegyesek elmentek a helybeli plébánusshoz, beirták magukat a kibirdetésre, de az idő rövidege miatt a harmadik hirdetés nem történhetett meg, ezt tehát megváltották. Aug. 20-án Szent István napján hirdették ki először Szentesi Berényi Mariskával, a róm. kath. templomban. Aug. 24-én másodsor. Az esküvő pedig aug. 27-ére volt kitűzve.